

Kommentar angående konsekvenserne af den stigende psykiatisering og her især af brugen af diagnoser og behandling for funktionelle lidelser i vores behandlingssystem. Kommentaren er foranlediget af, at sundhedsminister Nick Hækkerup under Åbent samråd for diagnosen funktionelle lidelser 20-5-2014 udtrykte, at han ser frem til resultatet af en ny stor befolkningsundersøgelse af funktionelle lidelser, som Region Hovedstadens Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed netop har påbegyndt. Kommentaren er tilsendt sundhedsministeren, Sundhedsudvalget, Sundhedsstyrelsen, udvalgte dagsaviser, andre medier m.fl.

Den stigende psykiatisering i behandlingssystemet medvirker til at alvorlige sygdomme overses og fejlbehandles

I Patientforeningen Danmark iagttager vi med bekymring, at vores medlemmer og deres pårørende beretter om mødet med, hvad man bedst kan beskrive som en stigende psykiatisering af fysiske sygdomme i vores behandlingssystem. For nylig blev vi således kontaktet af de pårørende til en ung pige med en hypofysetumor, idet hun var blevet fundet død efter ordineringen af en stor mængde smertestillere og psykofarmaka. Hun var blevet henvist til psykiatrien som følge af, at hendes tumor gav hende alvorlige fysiske symptomer, men hun kunne formodentlig have været reddet, hvis hendes fysiske helbredsproblemer var blevet adresseret, som de burde, af endokrinologien. At den stigende psykiatisering således koster liv, er vi desværre ikke i tvivl om. Derudover møder vi også alt for ofte patienter, der indledningsvis har været diagnosticeret med en psykiatrisk lidelse, men som senere viser sig at være alvorligt fysisk syge. Vi ser derfor den stigende psykiatisering af fysiske sygdomme som et uforsvarligt skråplan, der hver dag har forfærdelige konsekvenser for de patienter, som ikke bliver behandlet, og desuden også for den danske sundhedsøkonomi.

Man kunne forvente, at sundhedsvæsenet, i mødet med sine fejlbehandlede patienter ville nå til den samme konklusion som os. En storstilet befolkningsundersøgelse af *funktionelle lidelser*, som Region Hovedstadens Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed (FCFS) netop har påbegyndt (1), burde ikke mindst kunne hjælpe på forståelsen, idet den øgede brug af en række psykiatriske diagnoser under fællesbetegnelsen *funktionelle lidelser* er det mest skræmmende eksempel på tidens tendens til psykiatisering af fysiske sygdomme (2). Kort fortalt samles en lang række WHO-godkendte diagnoser (3) på fysiske sygdomme, der er vanskelige at diagnosticere og svære at behandle, her i en psykiatrisk rodebunke kaldet "funktionelle lidelser". Problemet er åbenlyst, at patienterne stigmatiseres med en psykisk diagnose og derudover unddrages enhver virkningsfuld behandling. Alligevel har Patientforeningen Danmark ikke de store forventninger til de svar, som vi vil få som følge af FCFSs store befolkningsundersøgelse. Gevinsten ved psykiatisering generelt og ved funktionelle diagnoser i særdeleshed er nemlig, at tidskrævende og bekosteligt diagnose- og behandlingsarbejde lettes. At socialvæsenet

derved også kan placere psykiatriserede patienter i de billige rækker er en anden sag, som vi ikke skal komme ind på her. Men det er vist ikke for meget at sige, at vores statslige og regionale systemer kunne have sine grunde - ikke mindst økonomiske - til at støtte psykiatriseringen.

Psykiatriseringens stærkeste bastion er Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykomatik. Behandlingen er her overvejende kognitiv terapi, fysisk træning og psykofarmaka - behandlingsmetoder, der netop kun benyttes i psykiatrien. Men der er et problem: Der findes intet bevis for, at disse behandlingsmetoder virker ved fysisk sygdom, og psykofarmaka, ved vi efterhånden, medfører desuden yderligere belastning af patienternes helbred. Derfor protesterer hovedparten af de berørte patientforeninger da også mod klinikkens diagnoser og behandlinger af deres medlemmer (4). Patienter og foreninger er imidlertid oppe imod endnu stærkere kræfter, end man måske lige kan forestille sig, for sundhedsvæsenet er langt fra den eneste aktør, der kan have interesse i øget psykiatrisering. Et forsikringselskab som Tryg og et lægemiddelfirma som Lundbeck synes i høj grad at dele interessen. Der skal således ikke meget fantasi til at forestille sig, at Tryg gerne vil udbetale de færre og lavere erstatninger, som man ved tildeles patienter med psykiske sygdomme i sammenligning med patienter med fysiske sygdomme. Eller at Lundbeck på sin side gerne vil sælge mere psykofarmaka. Tankevækkende er det derfor, at FCFS-underøgelsen er finansieret af Trygfonden og Lundbeck Fonden - og at der hvert år, de sidste mange år, er fremkommet lignende rapporter med stort set samme aktanter, der er kommet frem til de samme resultater (5). På samme vis er det Trygfonden og Lundbeck Fonden, der finansierer Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykosomatik, og Trygfonden, der har finansieret den række kampagner og kurser, der promoverer diagnoser for funktionelle lidelser overfor landets praktiserende læger.

Som uafhængig patientforening må vi selvsagt tage skarp afstand fra disse alliancer og det arbejde, der pågår på Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykomatik, inklusiv den aktuelle FCFS-undersøgelse. Men vi og de øvrige patientforeninger står imidlertid ikke alene med vores kritik af Forskningsklinikkenes tankesæt og behandlingspraksis. Støtten kommer i stigende grad også fra en lang række faglige vidensdiscipliner, herunder psykologien, biokemien og filosofien, der ikke mindst retter en lammende kritik af klinikkens forskning. Kritikken lød således blandt andet på en høring om funktionelle lidelser i Folketinget marts 2014, og for hver dag, der går, lyder den nu tydeligere og tydeligere på Folketingets hjemmeside (6).

Ind til videre synes hverken sundhedsministeren eller hans administrative medarbejdere at have demonstreret særlig interesse for at analysere og vurdere klinikkens sundhedsvidenskabelige artikler - eller kritikken af dem. Og samtidig synes den generelt øgede psykiatrisering af fysiske sygdomme ikke at have fået den kritiske opmærksomhed fra ledelsen af vores sundhedssystem, som den burde. Skræmmende, når der mere end nogen side synes at være brug for politikere, der har blik for, hvornår økonomiske interesser skaber blinde pletter i forskning og behandlingssystem. Af samme grund opfordrer vi nu sundhedsministeren, Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen til at

indskærpe over for vores sundhedsvæsen, at der skal lyttes særligt godt til de patienter, som ikke er så ligetil at udrede. For at sørge for, at de bliver ordentligt undersøgt - og tage ved lære af dem. Fordi det, de fejler, er præcise manifestationer af vores blinde pletter - snarere end psykiatriske lidelser.

Noter

(1) Læs mere om den befolkningsundersøgelse af *funktionelle lidelser* - DanFunD - som Region Hovedstadens Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed (FCFS) har startet for at dokumentere eksistensen af funktionelle lidelser:

<http://www.regionh.dk/fcfs/topmenu/Nyheder/Nyhedsarkiv/FCFS+starter+en+stor+befolkningsundersøgelse+med+fokus+på+funktionelle+lidelser>

<http://www.regionh.dk/fcfs/topmenu/Nyheder/Nyhedsarkiv/Lundbeck+Fonden+bevilliger+11+5+mio++kr++til+DanFunD.htm>

(2) Læs en kritisk patients tankevækkende beretning om mødet med Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykomatik og dets tankesæt på Folketingets hjemmeside:

<http://www.ft.dk/samling/20131/ almdel/suu/bilag/557/1390615.pdf>

(3) Hensigten med WHO's diagnoseregister er at sikre patienternes patient- og retssikkerhed i de tilsluttede lande. Men på Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser (FFL) har man valgt at betragte 26 vidt forskellige fysiske sygdomme med individuelle ICD-10 koder som værende en og samme sygdom, nemlig *den funktionelle lidelse*. Den funktionelle diagnose finder man under koden F45 i ICD-10, dvs. sammen med alle de psykiatriske sygdomme.

(4) I artiklen "Ti patientforeninger: Vi vil ikke stemples som psykisk syge", i Information (d. 22. marts 2014) fremgår det, at Foreningen for Piskesmæld, Foreningen for Fibromyalgi og 8 andre patientforeninger ikke anerkender at blive placeret i kategorien "Funktionelle lidelser".

(5) Et udsnit af undersøgelser vedr. funktionelle lidelser:! Befolkningens syn på funktionelle lidelser, 2014, Dansk Kommunikation, betalt af TrygFonden:

http://www.oplysning.org/uploads/9/1/4/3/9143605/syn_p_funktionelle_lidelser.pdf

Klinisk vejledning for almen praksis, Funktionelle lidelser, 2013, DSAM, med donationer fra TrygFonden og Lundbeck Fonden, og sendt til alle praktiserende læger:

<http://vejledninger.dsam.dk/funktionellelidelser/>

Funktionelle symptomer og lidelser, 2012, DSAM, med donationer fra TrygFonden og

Lundbeck Fonden: http://www.dsam.dk/files/12/ funktionelle_symptomer_og_lidelser.pdf

Det store TTA – projekt, 2012, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø:

<http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/~media/Boeger-og-rapporter/Den-store-TTA-rapport-051212.pdf>

Syg,- men ingen diagnose? Funktionel sygdom og reform af førtidspensionen, 2011, TrygFonden:

[http://www.trygfonden.dk/~media/PDF/Syg%20men%20ingen %20diagnose.ashx](http://www.trygfonden.dk/~media/PDF/Syg%20men%20ingen%20diagnose.ashx)

(6) Links til et udvalg af den videnskabelige kritik af Forskningsklinikens arbejde, som man finder på Folketingets hjemmeside:

[http://www.ft.dk/samling/20131/almdel/suu/bilag/ 341/1351396.pdf](http://www.ft.dk/samling/20131/almdel/suu/bilag/341/1351396.pdf)

[http://www.ft.dk/samling/20131/almdel/suu/bilag/ 340/1351014.pdf](http://www.ft.dk/samling/20131/almdel/suu/bilag/340/1351014.pdf)

<http://www.ft.dk/samling/20131/almdel/suu/bilag/323/1348797/index.htm>

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til formand for Patientforeningen Danmark, Anette Ulstrup, info@patientforeningen-danmark.dk eller til bestyrelsesmedlem Cand Phil. Birgitte Rodh, birgitterodh@me.com